

Plan mot kränkande behandling och diskriminering Förskolan Sjöängen 2021

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Sjöängens förskola består av tre avdelningar Blåbär, Lingon och Hjortron.

Ansvariga för planen

Rektor Katarina Karlsson

Pedagoger på Sjöängens förskola

Vår vision

"På vår förskola ska inget barn bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling. Alla ska känna sig trygga och trivas på vår förskola."

Planen gäller från: 2020-11-11

Planen gäller till: 2021-12-31

Barnens delaktighet

Barnen är med så mycket som möjligt utifrån ålder.

Barns trivsel diskuteras alltid på enskilda samtal, till exempel via barnintervjuer (SKA) och kompisböcker.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Planen finns på hemsidan för vårdnadshavarna att ladda ner.

Trivsel diskuteras alltid på enskilda samtal med vårdnadshavarna.

Planen hänger synligt i tamburen.

Huvuddragen i planen tas upp på föräldramöte. (pga covid-19 är det inställt fn.)

Pedagogernas delaktighet

Pedagogerna är delaktiga när planen upprättas, revideras och utvärderas.

Förankring av planen

Planen tas upp på föräldramöten alternativt föräldrarådsmöten. (pga covid-19 är dessa inställda fn.)

Planen används aktivt i verksamheten och ska förankras hos nya pedagoger. Rektor ansvarar för att informationen överförs vid nyanställning.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Den har utvärderats på APT 11 november 2020.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Alla pedagoger på förskolan.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Inga förebyggande åtgärder ansågs behövas.

Årets plan ska utvärderas senast.

2021-12-31

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Alla pedagoger och rektor utvärderar planen under gemensam träff.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor Katarina Karlsson

Främjande insatser

Namn: Främja att alla barn får talutrymme.

Mål

Att alla barn får komma till tals och att alla barn blir lyssnade på.

Insats

Under samlingar och måltider ser vi till att alla barn får chansen att prata/lyssna. Det är pedagogernas ansvar att fördela talutrymmet och uppmuntra alla att komma till tals. Vårt förhållningssätt är att respektera varandra genom att lyssna på den som pratar. Vid aktiviteter med fast plats ansvarar pedagogerna för att organisera om vid behov.

Ansvarig: Pedagogerna stämmer av kontinuerligt.

Uppföljning

2021-12-31

Namn: Främja flerspråkighet

Mål

Vi ska uppmärksamma flerspråkighet på ett positivt sätt.

Insats

Vi visar intresse för deras modersmål och försöker lära oss några enkla ord och fraser.

Vi använder oss av TAKK samt av appen Polyglutt.

Vi har en handlingsplan för mottagande av barn med annat modersmål. Vi måste ha ett aktivt förhållningssätt vid mottagandet så att introduktionen och informationsöverföring blir så bra som möjligt.

Ansvarig: Rektor och pedagogerna stämmer av kontinuerligt.

Uppföljning

2021-12-31

Namn: Främja respekten och förståelsen för olika kulturer, religioner och annan trosuppfattning

Mål

Vi arbetar aktivt för att utveckla barnens förmåga att leva sig in i och respektera allas kulturer och värderingar.

Vi uppmärksammar att vi bor i ett Samiskt förvaltningsområde.

Insats

Vi uppmärksammar och arbetar med de olika kulturer som finns i barngruppen, både vad gäller barn och vårdnadshavare. Vi uppmuntrar vårdnadshavare att komma till förskolan och berätta om sin kultur och sitt hemland. Vi köper in ett ex av mångkulturella almanackan.

Vi uppmärksammar den samiska kulturen på olika sätt.

Ansvarig: Pedagogerna stämmer av kontinuerligt.

Uppföljning

2021-12-31

Namn: Främja förståelsen och respekten för olika familjekonstellationer

Mål

Att vi ska prata om och visa på olika familjekonstellationer i den löpande verksamheten.

Insats

Vid behov synliggör och bejakar vi olika familjekonstellationer i verksamheten, och inte bara den heterosexuella familjen.

Vid behov lånar vi böcker, där olika familjekonstellationer tas upp.

Ansvarig: Pedagogerna stämmer av kontinuerligt.

Uppföljning

2021-12-31

Namn: Främja att alla kan delta.

Mål

Att alla barn ska kunna delta i vår verksamhet och på utflykter.

Insats

Vi skapar förutsättningar så att alla kan delta i leken eller på utflykter oavsett funktionsnedsättning.

Ansvarig: Pedagogerna stämmer av kontinuerligt.

Uppföljning

2021-12-31

Namn: Främja arbetet mot kränkande behandling

Mål

Att barn, vårdnadshavare och pedagoger trivs på förskolan.

Att alla möts med respekt.

Att barnen ska lära sig att själva hantera konflikter, till en början med stöd av en vuxen.

Att barnen ska lära sig att följa regler t.ex. hur man är mot varandra, i spel, lekar, turas om, samsas om materialet osv.

Att barnen lär sig att sätta gränser för sig själv och sin kropp.

Insats

Vid den dagliga kontakten med vårdnadshavare och vid utvecklingssamtal tas trivsel upp.

Vi tänker på att inte prata om varandra utan med varandra.

Pedagogerna motverkar verbala kränkningar, samt främjar ett vårdat och trevligt språk.

Vi pratar om att vi är lika – olika.

Att äldre barn får träna sig i att hjälpa yngre barn.

Vi uppmuntrar positivt beteende hos barnen.

Vid problem reflekterar vi tillsammans och visar på olika lösningar.

Vi tränar barnen att ta konsekvenserna för det de gör.

Pedagogerna pratar tillsammans med barnen om hur vi är mot varandra. Vi använder oss av kompisböckerna.

Vi lär barnen att ett NEJ, alltid är ett nej och visar med handen att det är stopp.

Vid behov arbetar vi utifrån Rädda Barnens material, Stopp min kropp!

Vi tänker på hur vi organiserar oss / fördelar pedagoger vid övergångar och utomhusvistelse. Vid behov begränsar vi utrymmet när vi är färre pedagoger på eftermiddagen.

Ansvarig: Pedagogerna stämmer av kontinuerligt.

Uppföljning

2021-12-31

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

1. Vi genomför individuella samtal med barn och vårdnadshavare minst en gång varje år, där trivsel och trygghet alltid tas upp.
2. Pedagogerna intervjuar barnen om trivsel på förskolan.
3. Pedagogerna samtalar kring barngruppen och enskilda barns trivsel på varje avdelnings reflektionstid, samt på BHM.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder.

Hur barn och vårdnadshavare har involverats i kartläggningen

1. Barn och vårdnadshavare får frågor kring trivsel och trygghet på utvecklingssamtalet.
2. Barnen svarar på frågor.
3. Barn och vårdnadshavare deltar ej i reflektionstid och BHM.

Hur förskolepersonalen har involverats i kartläggningen

1. Pedagogerna håller i de individuella samtalen med givna frågor som tillsammans arbetats fram.
2. Pedagogerna planerar och genomför intervjuerna med barnen.
3. Pedagogerna planerar och diskuterar trivsel på reflektionstid och BHM.

Resultat och analys

På gemensamma träffar under året tas resultatet upp och det som kommit fram analyseras. Vid behov planeras en förebyggande åtgärd.

Förebyggande åtgärder

Utifrån kartläggningar och observationer:

Viktig information om barn förs vidare till personalgrupp/vikarier.

Rutiner för akuta situationer

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Pedagogerna placerar sig strategiskt för att kunna ha så god uppsikt som möjligt när barnen leker både utomhus och inomhus.

Vi frågar vårdnadshavarna regelbundet om hur deras barn trivs på förskolan och uppmanar dem att genast berätta om deras barn inte trivs.

Pedagoger på förskolan som barn och vårdnadshavare kan vända sig till

Barn och vårdnadshavare vänder sig i första hand till pedagoger på sin egen avdelning. Pedagogerna har delat upp barnen, så att varje pedagog har sina ansvarsbarn. Detta gör det mer naturligt angående vem man kan vända sig till.

Självklart går det bra att vända sig till alla pedagoger (oavsett avdelning) på förskolan.

Vårdnadshavare kan även kontakta:

Rektor Katarina Karlsson 072-2122961 alt. 063-144025

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn/vuxna

I det dagliga arbetet med barnen uppmärksammar vi när barn utsätts för kränkande behandling. De vuxna agerar som goda förebilder och ser till att de barn som utför den kränkande behandlingen

förstår den felaktiga handlingen som de har utfört.

Så här **agerar vi**:

- Uppmärksamma och prata med barnen om vad de gjort
- Använda sig av "hur-frågor"

Hur kände du?

Hur tänkte du?

Hur tror du att den andre kände sig?

Hur ska du göra för att den andre ska bli glad?

Hur ska du göra nästa gång du hamnar i en liknande situation?

- Barnen kan antingen säga eller "göra förlåt" – att med stöd av en pedagog visa i handling. Pedagogerna ser till att det barn som utsatts för kränkningen får en upprättelse för det inträffade genom tröst och genomgång av det inträffade

Förskolans insatser ska dokumenteras av i ärendet ansvarig pedagog.

Vid en kränkning ska en anmälan om kränkande behandling göras.

Vid anmälan kränkande behandling:

1. Pedagogen gör en anmälan enligt anmälningskyldigheten. Anmälan går till rektor samt BOUN.
2. Rektorn gör en bedömning om utredning startas eller ej. Om rektorn bestämmer att utredning behövs:
3. Vårdnadshavarna kontaktas utifrån utredningens utgång.
4. Samtal med vårdnadshavarna. Både med det barn som kränker och det som blivit utsatt.
5. Förskolan vidtar åtgärder, exempelvis omfördelning av personalresurser, samtal med barn och vårdnadshavare, upprätta en handlingsplan, observation och dokumentation.
6. Tidsbestämd uppföljning.
7. Vårdnadshavare kan överklaga utredningens beslut - klagomål enligt skollagen till huvudmannen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av vuxna

Om vi ser att någon vuxen gör "fel" skall vi vara så raka att vi kan säga till den personen. Vi tar den personen åt sidan och frågar hur den tänkte. Undvik att föra diskussionen i närvaro av barnen, utan att se till att göra det enskilt.

Vid upprepade tillfällen/eller allvarigare fall ska rektorn informeras, som i sin tur utreder och vidtar åtgärder.

Åtgärderna skall dokumenteras av rektor.

Rutiner för att åtgärda när vuxen kränks av vuxen

- Den kränkte ska prata med den det berör och berätta hur den känner.
- Skyddsombud, rektor, fackligt ombud, Falck healthcare (0200-21 63 00) kan kontaktas.
- Rektorn samtalar snarast med de inblandade och vidtar motverkande åtgärder.
- Rektorn ansvarar för att en utredning startas. Område HR kan fungera som stöd.
- Inblandade erbjuds företagshälsovård.
- Kontinuerliga uppföljningar.

Rutiner för dokumentation

Dokumentation görs av den i ärendet ansvarig, dvs. rektor.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de barn som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Pedagogerna får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på.

Gunilla säger skrattande "Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima". Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: "Det får vara någon måtta med tramset." Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i "riktiga kläder" eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?" [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjeträd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

- Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]